

MØTEREFERAT

Dato: 16.03.2015

Referansegruppemøte, verneplanprosess for tidligere Hjerkind skytefelt

Møtet innkalt av	Line Andersen	Referent	Line Andersen/Kolbjørn Hoff
Møtedato	03.03.2015	Møtetid	10.00-15.00
Møtested	Frich's kafeteria, Dombås	Møteleder	Line Andersen

Deltakere

Kari Svendsgard, Dovre fjellstyre
Tommy Sønsterud, Lesja fjellstyre
Erland Løkken, Snøhetta villreinutvalg
Tore Rødseth Ulvund, Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø
Sverre Løvaas, Bevar Dovrefjell gjennom istidene
Marit Svanborg, Lesja kommune
Bernhard Svendsgard, Dovre kommune
Martin Ekre Hjerkind, representant for reiselivsbedriftene på Dovrefjell
Line Stabell Selvaag, Forsvarsbygg
Pål Skovli Henriksen, Forsvarsbygg
Hans Nørstebø, Grisungen sameige
Trond Berger, Statskog
Endre Amundgård, Jora beitelag
Brynjar Berge, Forum for natur og friluftsliv i Oppland
Ola Røtvei, styreleder, Dovrefjell nasjonalparkstyre
Hanne Alstrup Velure, varaordfører Lesja kommune
Bengt Fasteraune, ordfører Dovre kommune
Jon Halvor Midtmageli, Oppland fylkeskommune
Carl Bjurstedt, nasjonalparkforvalter, Dovrefjell
Kolbjørn Hoff, Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen
Line Andersen, Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen

Forfall Jan Erik Reiten, DNT Oslo og omegn

Kopi av referatet sendes til Oppdal kommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljødirektoratet

Forslag til dagsorden:

1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
2. Kunnskapsgrunnlaget, gjennomgang av nye fagrapporter
3. Forvaltning av Snøheimvegen og øvrige veger, skyttelbuss m.v., orientering
4. Einøvlingdammen, kort orientering om status
5. Korte orienteringer om status for øvrige prosesser
6. Framdriftsplan for videre verneplanprosess
7. Eventuelt

Sak 1. Godkjenning av innkalling og dagsorden

Line Andersen ønsket velkommen og gikk gjennom forslag til dagsorden for møtet. Dagsorden ble godkjent og det var ingen saker til eventuelt.

Sak 2. Kunnskapsgrunnlaget, gjennomgang av nye fagrapporter

Line Andersen innledet og presenterte hver av fagrapportene (se vedlagte presentasjon). Hun ba om kommentarer og innspill underveis under gjennomgangen av de nye fagrapportene.

Før gjennomgangen ble hhv. framdriftsplanen for hele verneplanprosessen og oppgavene i 2015 vist. Det er et viktig mål å overholde framdriftsplanen, bl.a. med høring av verneplanen vår/sommer 2016.

I 2015 skal Fylkesmannen *belyse konsekvenser* av et vern, samt utarbeide verneforslag og utkast til forvaltningsplan. Utredningsområdet er langt mindre enn det som utløser krav om konsekvensutredning (KU). Fylkesmannen har likevel bedt om midler til å få gjennomført en full KU for de to viktigste brukerinteressene, landbruk og reiseliv, med eksterne utredere.

Fylkesmannen har fått utarbeida fagrapporter for supplering av kunnskapsgrunnlaget for *fem av temaene* som skal belyses (jf. oppstartmeldingen). Kunnskapsgrunnlaget for øvrige temaer er vurdert som godt nok. Spesielt gjelder dette villrein, der kunnskapen også suppleres ved videreføring av overvåkingsprosjektet. Overvåkingsprosjektet for fjellreven ble også nevnt, der Dovrefjell peker seg ut som et av de viktigste områdene. Fjellreven er nylig utpekt som en **prioritert art** med rett til ekstra beskyttelse. Fylkesmannen har også fått bedre oversikt over motorferdsel i skytefeltet, bl.a. gjennom dispensasjonsøknader, observasjonsstudier og utfylling av kjørebøker (se også sak 3).

Generelle kommentarer under gjennomgangen av fagrapportene:

- Stor forskjell mellom rapportene når det kommer til å vurdere effektene/betydningen av å fjerne eksisterende veger. Mange har reagert spesielt på at NINA-rapporten (se nedenfor) går mye lenger ned i detaljene og bruker mye mer plass på dette enn landbruks-rapporten fra Fylkesmannen.
- Forskjellen mellom rapportene bør utjevnes før arbeidet med å belyse/utrede konsekvenser av vern gjennomføres. Ev. er det viktig å gjøre eksterne utredere oppmerksomme på forskjellene og at de må ta høyde for dette i sitt arbeid.
- Brukerinteressene (landbruk og reiseliv) bør inviteres til et oppstartmøte med utrederne når de er på plass.
- Verken landbruks-rapporten eller NINA-rapporten sier noe om effekten på vegetasjonen i skytefeltet dersom beitebruken opphører.
- Det er behov for å få laget et beitekart for villrein. Villreinutvalget har tatt opp dette med NINA.
- Behov for å revidere forvaltningsplanen for moskus nå og se denne i sammenheng med verneplanprosessen.

Oppfølging:

- Fylkesmannen vil si noe om hvilken effekt bortfall av beitebruken vil ha på vegetasjonen under sin belysning av konsekvenser for naturmiljø.
- Referansegruppa får gi innspill til formulering av oppdrag til eksterne konsulenter som skal gjennomføre KU for hhv. landbruk og reiseliv på neste møte.
- Fylkesmannen tar sikte på å gjennomføre oppstartmøte med utredere for landbruk og reiseliv.
- Fylkesmannen vil formidle behov for revisjon av forvaltningsplanen for moskus til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Kommentarer til innhold i de enkelte rapportene:

Kunnskapsstatus for naturtyper, flora og fugleliv, Norsk institutt for naturforskning (NINA)

- Det ble reagert på forslag om forbud mot garnfiske i Grisungvatna som avbøtende tiltak hvis Vålåsjøhøvegen blir liggende. Hans Nørstebø har ikke hørt om at storlom er fanget i fiskegarn der. Kolbjørn Hoff orienterte om at det pr. i dag ikke er forbud mot garnfiske i noen av verneområdene i fylket, heller ikke i våtmarksreservater der fugl er verneformålet, men at

dette er en aktuell problemstilling for enkelte områder. Et slikt spørsmål vil bli vurdert uavhengig av vegen. Ingen forbudsbestemmelser vil innføres for dette utredningsområdet uten at det er en del av høringen av verneplanen.

Landskapsevaluering, Miljøfaglig utredning

- Det er ulogisk at landskapsområdet Grisungdalen, med alle synlige spor etter bruken av skytefeltet, gis høyeste verdi for opplevd inngrepsfrihet.

Fagrapport landbruk, Fylkesmannens landbruksavdeling

- Rapporten burde ha sagt mer om betydningen av beitebruken i utredningsområdet for bygdesamfunnet.

Reiselivets bruk av Hjerkinnskytefelt

- Tilbud om hundekjøring vinterstid, bl.a. i skytefeltet, er under utprøving i vinter. Traseer er ikke tegnet inn på kartet for organiserte turer i rapporten.
- Dombås fjellskole har mye organiserte turer inn i utredningsområdet. Konsekvenser av et vern for deres aktivitet bør behandles under KU for reiselivet.
- (Kartet for organiserte turer i den trykte rapporten er satt inn feil og blir ettersendt pr. post.)

Kulturminner og kulturmiljø, Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

- Det som kulturminnerapporten omtaler som historiske vegger må ha vært ridestier. Hvor restene av de historiske vegene ligger er ikke kartlagt. Kolbjørn Hoff påpekte videre at det neppe kan skade historiske vegløp om dagens moderne vegger anlagt av Forsvaret fjernes.

SUM-kart

På grunnlag av fagrapportene, samt eldre data for verdifulle kvartærgeologiske forekomster, har Fylkesmannen laget et såkalt sum-kart over verneverdier. Brukerdata som f.eks. organisert turvirksomhet fra reiselivsrapporten er ikke med i kartet av hensyn til lesbarhet. Andre kart vil måtte komme i tillegg. Det gjelder også f.eks. villreinens bruk av området. (Kartet er i A2-format og vil bli sendt til referansegruppa og øvrige møtedeltakere pr. post.)

- Det ble foreslått å lage et digitalt SUM-kart som kan vise både verneverdier og bruken av skytefeltet i ulike lag (jf. regionalplankartet i «Innlandsgis»).

Sak 3. Forvaltning av Snøheimvegen og øvrige vegger, skyttelbuss m.v., orientering

Line Andersen orienterte (se vedlagte presentasjon). Hun informerte om at data fra tellere, kjørebøker og observasjonsstudier sommeren 2014 m.m. vil bli publisert i en felles minirapport fra NINA, Statens naturoppsyn og Fylkesmannen.

- Erland Løkken m.fl. påpekte at spørsmålet om villreinjegere skal betale for å ta skyttelbussen f.o.m. 2016 ikke ble tatt opp på evalueringsmøtet 15. januar, og videre at det var en del av avtalen at villreinjegere skulle få kjøre gratis da skyttelbussen ble innført.

Sak 4. Einøvlingdammen, kort orientering om status

Trond Berger orienterte. Befaring ble gjennomført i sommer og det var enighet om at full tilbakeføring ikke er ønskelig pga. strandsona som vil bli liggende bar over lang tid. I etterkant har Statskog leid inn konsulent som har gjort en ny vurdering av fareklassifiseringen for dammen, og fått den ned i konsekvensklasse 0. Dette innebærer mye mindre behov for tilsyn og dermed også mindre behov for motorisert ferdsel til Einøvlingdammen.

Når resten av skytefeltet nå restaureres, er det riktig at en også vurderer hvorvidt det er mulig å gjøre tiltak på Einøvlingdammen for å fjerne denne som et tyngre teknisk inngrep også. Fylkesmannen derfor tatt initiativ til et felles møte med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) for å drøfte mulighetene for tiltak på dammen uten at det går ut over sikkerheten.

Sak 5. Korte orienteringer om øvrige prosesser

Revisjon av forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell

Carl Bjurstedt orienterte om framdriftsplanen for revisjon av forvaltningsplanen. Den er endret slik at den nå faller sammen med framdriftsplanen for verneplanprosessen. Nye krav til forvaltningsplaner for store verneområder er at de skal inneholde en besøksstrategi, trusler mot verneverdiene skal beskrives mer grundig og planen skal også inneholde klare forvaltningsmål. Mer informasjon er lagt ut på Dovrefjell nasjonalparkstyre sin nettside: www.nasjonalparkstyre.no/dovrefjell.

Regional plan for Dovrefjellområdet

Jon Halvor Midtmageli orienterte. Høring er nå gjennomført og det er en målsetting å få vedtatt planen i løpet av våren. Resultatet fra høringen skal først behandles i Dovrefjell nasjonalparkstyre, som er styringsgruppe for regionalplanen. Prosjektleder (Trond Stensby) og saksansvarlige hos fylkeskommunene møtes allerede førstkommende fredag for å forberede dette. Planen skal til slutt vedtas av fylkestingene i de fire fylkene planen berører.

- På plankartet vises Hjerkinns skytefelt (utredningsgrensa) sammen med eksisterende verneområder som «eksisterende og planlagt verneområde». Grensa for nasjonalt villreinområde følger også utredningsgrensa for verneplanen.

Kommunedelplan for skytefeltet

Bernhard Svendsgard orienterte. Planprogrammet for kommunedelplanprosessen har vært på høring. Uttalelsene fra Fylkesmannen og Forsvarsbygg var tydelige. Saken har ennå ikke vært til politisk behandling etter høring. Administrasjonen i kommunene vil innstille på å følge Fylkesmannens oppfordring om heller å bruke ressursene inn i verneplanprosessen, framfor å utarbeide en kommunedelplan som høyst sannsynlig må avvente godkjenning til etter at verneplanen for Hjerkinns skytefelt er vedtatt. Saken er planlagt behandlet i felles formannskap for Lesja og Dovre før sommeren.

- Hanne Velure ga uttrykk for at hun var enig i denne vurderingen.
- Fylkesmannen ga uttrykk for at disse signalene var svært positive for en best mulig gjennomføring av verneplanprosessen og prioritering av felles ressursbruk.

Naturrestaureringen i skytefeltet

Pål Skovli Henriksen presenterte seg. Han har nå overtatt prosjektlederansvaret for Hjerkinns PRO fra Odd Erik Martinsen og orienterte om status og prioriterte oppgaver i 2015. Det blir ryddeuker som vanlig til sommeren, men mindre anleggsvirksomhet. Videre orienterte han om sentrale utfordringer for å nå målsettingen om å bli ferdig med tilbakeføringsprosjektet i 2020. Det er særlig behov for å framskynde tilbakeføringen av veger noe. Det er for stor risiko knyttet til å vente med denne delen av tilbakeføringen til 2019 og 2020. Prosessen fra en begynner på detaljplanlegging til arbeidet kan starte, tar lang tid. Forsvarsbygg vil derfor begynne å planlegge tilbakeføring av veg allerede i år. Forsvarsbygg har også høyt fokus på å lande spørsmålet om akseptabelt restrisiko-nivå. (En vil aldri kunne oppnå at skytefeltet er 100 % ryddet for eksplosiver.)

Sak 6. Framdriftsplan for videre verneplanprosess

Line Andersen gikk gjennom hovedpunkter for arbeid og møter i 2015 (se vedlagte presentasjon).

Referansegruppa ble invitert til å komme med forslag til tiltak for formidling av verneverdier lokalt, samt hvilke målgrupper det er viktigst å nå. Informasjon om verneplanprosessen og orientering om brukerinteressene bør også være en del av et slikt opplegg.

Kolbjørn Hoff la til at Miljødirektoratet skal ha verneplanen til faglig gjennomgang før den kan sendes ut på høring våren 2016. Han la også til at prosessen med detaljplanlegging av tilbakeføring av veger som Forsvarsbygg igangsetter nå, vil innebære møter med kommunene der Fylkesmannen også vil delta.

Sak 7. Eventuelt

Det var ingen saker som ble tatt opp under eventuelt.